

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2016. gada 27. aprīlī Nr. 1-8/16

Latvijas Republikas Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai

Par grozījumiem likumā “Par Valsts ieņēmumu dienestu” (Nr.535/Lp12)

Tiesībsargs ir uzaicināts uz Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēdi š.g. 27. aprīlī sniegt viedokli par likumprojekta “Grozījumi likumā “Par Valsts ieņēmumu dienestu”” (Nr.535/Lp12) 2.lasījuma iesniegto 4.priekšlikumu, kas paredz papildināt likuma “Par Valsts ieņēmumu dienestu” 17. panta pirmo daļu ar 12.punktu šādā redakcijā:

“12) attiecībā uz personu nav saglabājušās tāda administratīvā pārkāpuma soda darbības sekas par likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpšanu, kas liedz ieņemt valsts amatpersonas amatu, vai par darījumiem vai nepatiesu ziņu sniegšanu valsts amatpersonas deklarācijā ziņās par mantisko stāvokli apmērā, kas pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas.”.

Izvērtējot priekšlikumu, tiesībsargs sniedz šādu viedokli.

1. Priekšlikuma mērķis – soda darbības laikā ierobežot VID strādāt personas, kas ir administratīvi sodītas:

- par valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpumiem (Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – LAPK) 116.³⁰ pants) ar tiesību liegumu ieņemt valsts amatpersonas amatus un

- kas ir sodītas par nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonas deklarācijā par darījumiem vai par mantisko stāvokli (LAPK 116.²⁷ pants) apmērā, kas pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas,

jo šie pārkāpumi nav savienojami ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta ceturtajā daļā paredzēto amatpersonas pienākumu realizēt valsts pārvaldes funkcijas tikai sabiedrības interesēs.

Minētais mērķis būtībā ir attiecināms ne tikai uz VID ierēdņiem, bet uz jebkuras citas valsts pārvaldes iestādes ierēdņiem. Līdz šim prasības personām, kas vēlas kļūt par

VID ierēdņiem, ir tādas pašas kā jebkuram citam vispārējā civildienesta ierēdņim¹. Tāpat līdz šim likumdevējs VID ierēdņus nav uzskatījis par speciālā civildienesta ierēdņiem un nākotnē neplāno tos izdalīt kā speciālā civildienesta ierēdņus².

Tā kā Satversmes 101.pants paredzētās tiesības pildīt valsts dienestu īstenojamas, ievērojot vienlīdzības principu, t.sk. normatīvo aktu līmenī, tiesībsarga skatījumā, - ja likumdevējs uzskata par nepieciešamu ieviest attiecīgus ierobežojumus ierēdņiem, tad tas ir jādara attiecībā uz visu valsts civildienestu, izdarot grozījumus arī Valsts civildienesta likumā. Šajā sakarā arī jāpiemin, ka Saeimā 1. lasījumā pieņemtais Valsts dienesta likumprojekts paredz attiecīgu likumdevēja izšķiršanos³. Šāda rīcība atbilstu arī labas pārvaldības un labas likumdošanas principiem.

2. Analizējot priekšlikumu pēc būtības, tiesībsargs vērš uzmanību uz šādiem apstākļiem.

2.1. Priekšlikumā minēts, ka attiecīgais regulējums būtu piemērojams divos gadījumos:

- ja valsts amatpersona būtu sodīta par LAPK 116.³⁰ pantā paredzēto pārkāpumu ar papildsodu - liegumu ieņemt valsts amatpersonas amatus un
- ja valsts amatpersona būtu sodītā LAPK 116.²⁷ pantā paredzēto pārkāpumu daļā par nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonas deklarācijā par darījumiem vai par mantisko stāvokli apmērā, kas pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas.

2.2. Ierēdņim izvirzāmā prasība - administratīvā soda, kas liedz ieņemt amatu valsts pārvaldē, darbības seku neesamība, no valsts pārvaldes darbības principu viedokļa, ir lietderīga un nepieciešama.

Vēršu uzmanību, ka praksē var būt situācijas, ka valsts amatpersona var būt sodīta par LAPK 116.³⁰ pantā paredzēto pārkāpumu ar papildsodu - liegumu ieņemt valsts amatpersonas amatus, taču tas šai personai, neliedz saskaņā ar Valsts civildienests likuma 7. panta prasībām pretendēt uz citu valsts pārvaldes amatu tai pašā vai citā valsts pārvaldes iestādē. Valsts pārvaldes iestāde pat var nezināt, ka pretendents ir sodīts ar attiecīgo sodu, jo Valsts civildienests likuma 7. pants neparedz šāda fakta pārbaudīšanu, uzsākot civildienesta attiecības. Līdz ar to pēc būtības attiecīgais soda veids nesasniedz savu mērķi bez papildus regulējuma Valsts civildienesta likumā un citos likumos, t. sk. likumā "Par Valsts ieņēmumu dienestu". Šādu regulējumu paredz šobrīd Saeimā 1. lasījumā pieņemtais Valsts dienesta likumprojekts 6.panta otrās daļas 11.punkts. Tas novērstu situācijas, ka par pārkāpumiem, kas liedz ieņemt valsts amatpersonas amatus, vainīgām personām arī reāli tas nebūtu iespējams, tādējādi gan administratīvais papildsods sasniegtu savu mērķi, gan valsts pārvaldes intereses tiktu pienācīgi aizsargātas.

2.3. Ierēdņim izvirzāmā prasība - administratīvā soda par LAPK 116.²⁷ pantā paredzēto pārkāpumu daļā par nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonas deklarācijā par darījumiem vai par mantisko stāvokli apmērā, kas pārsniedz 20 minimālās

¹ Tas izriet no Valsts civildienesta likuma 7. panta un likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 17. Panta.

² Sk. Valsts dienesta likumprojekta 2. panta trešo daļu,

[http://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/webAll?SearchView&Query=\(\[Title\]=*Valsts+dienesta+likums*\)&SearchMax=0&SearchOrder=4](http://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/webAll?SearchView&Query=([Title]=*Valsts+dienesta+likums*)&SearchMax=0&SearchOrder=4)

³Sk. Valsts dienesta likumprojekta 6. panta otrās daļas 11.punktu, tas paredz, ka uz ierēdņa amatu var pretendēt persona, kurai nav saglabājušās tāda disciplinārsoda, administratīvā soda vai kriminālsoda darbības sekas, kas liedz ieņemt amatu valsts pārvaldē,

[http://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/webAll?SearchView&Query=\(\[Title\]=*Valsts+dienesta+likums*\)&SearchMax=0&SearchOrder=4](http://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/webAll?SearchView&Query=([Title]=*Valsts+dienesta+likums*)&SearchMax=0&SearchOrder=4)

mēnešalgas, darbības seku neesamība, tiesībsarga skatījumā, tādā redakcijā, kā tas ir noformulēts priekšlikumā nav atbalstāma.

Paredzot Valsts civildienesta likumā, likumā "Par Valsts ieņēmumu dienestu" u.c. normatīvajos aktos attiecīgo ierēdnim izvirzāmo prasību, pēc būtības ārpus LAPK amatpersonai tiks noteikts papildus tiesību ierobežojums ieņemt konkrētu amatu, kas, tiesībsarga skatījumā, būtībā ir pielīdzināms LAPK paredzētajam papildsodam - liegumam ieņemt valsts amatpersonas amatu. LAPK 116.²⁷ panta sankcijā nav paredzēta papildsoda piemērošana. Tas nozīmē, ka likumdevējs, pieņemot šo tiesību normu, ir izvērtējis tajā paredzētā pārkāpuma kaitīgumu un nav uzskatījis par nepieciešamu paredzēt papildsoda - lieguma ieņemt valsts amatpersonas amatus, piemērošanas nepieciešamību.

Ņemot vērā minēto, tiesībsarga skatījumā, priekšlikums šajā daļā ir pretrunā ar dubultās sodīšanas aizlieguma principam.

Priekšlikums šajā daļā būtu atbalstāms, ja LAPK 116.²⁷ panta sankcija tiktu papildināta ar iespējamību piemērot papildsodu - liegumu ieņemt valsts amatpersonas amatus.

Turklāt priekšlikums šajā daļā, tiesībsarga skatījumā, nav arī samērīgs, jo paredz ierobežojuma piemērošanu arī gadījumos, kas izdarīti neapzināti, pieļaujot kļūdu.

Ar cieņu

tiesībsarga vietā
tiesībsarg vietniece

I. Piļāne